

REZOLUCIJA GENERALNE SKUPŠTINE UJEDINJENIH NACIJA 428 (V)¹

Generalna skupština je,

Polazeći od svoje rezolucije 319 A (IV) od 3. decembra 1949. godine,

1. U vidu aneksa uz ovu rezoluciju usvojila Statut Kancelarije Visokog komesarijata Ujedinjenih nacija za izbeglice;
2. Pozvala vlade na saradnju sa visokim komesarom Ujedinjenih nacija za izbeglice u obavljanju njegovih funkcija koje se tiču izbeglica i koje spadaju u nadležnost njegove Kancelarije, a naročito da:
 - (a) postanu strana u međunarodnim konvencijama koje brinu o zaštiti izbeglica i preduzmu neophodne korake u primeni tih konvencija,
 - (b) zaključe posebne ugovore sa visokim komesarom radi izvršenja mera sračunatih na poboljšanje situacije u kojoj se nalaze izbeglice i smanjenje broja onih koji zahtevaju zaštitu,
 - (c) prime izbeglice na svojoj teritoriji, uključujući i one koji spadaju u najugroženiju kategoriju,
 - (d) pomognu visokom komesaru u njegovim naporima da unapredi dobrovoljan povratak izbeglica,
 - (e) podstiču asimilaciju izbeglica, posebno olakšavanjem njihove naturalizacije,
 - (f) obezbede izbeglicama da dobiju putna i ostala dokumenta koja bi normalno bila izdata strancima od strane njihovih vlasti, posebno dokumenta kojima bi se olakšalo njihovo nastanjivanje,
 - (g) omoguće izbeglicama da prenesu svoju imovinu, a posebno onu neophodnu za nastanjivanje,
 - (h) daju informacije Visokom komesaru u vezi sa brojem izbeglica i njihovim stanjem, te zakonima i regulativama koji se tiču izbeglica;
3. Zahtevala od generalnog sekretara da ovu rezoluciju, zajedno sa pratećim aneksom, prosledi i državama koje nisu članice Ujedinjenih nacija s ciljem da se pridobije njihova saradnja u primeni rezolucije.

¹ U Rezoluciji 319 (IV) od 3. decembra 1949. godine, Generalna skupština Ujedinjenih nacija je odlučila da ustanovi Visoki komesarijat za izbeglice počevši od 1. januara 1951. godine. Statut Visokog komesarijata Ujedinjenih nacija za izbeglice usvojila je Generalna skupština 14. decembra 1950. godine kao Aneks Rezoluciji 428 (V). U ovoj rezoluciji Skupština je pozvala sve vlade na saradnju sa visokim komesarom u obavljanju njegovih ili njenih funkcija koje spadaju u nadležnost Komisarijata. U skladu sa Statutom, posao visokog komesara je humanitaran i socijalan i potpuno je nepolitičkog karaktera. U skladu sa stavom 4. Statuta, Ekonomsko-socijalni savet je ustanovio Savetodavni odbor za izbeglice, koji je kasnije rekonstituisan u Izvršni odbor Fonda Ujedinjenih nacija za izbeglice (UNREF). Potonji je zamenjen 1958. godine Odborom za Program visokog komesara. Članove Izvršnog odbora bira Ekonomsko-socijalni savet na najširem mogućem geografskom osnovu od onih država koje su pokazale interesovanje i želju za rešavanje problema izbeglica. U okviru svojih nadležnosti, Izvršni odbor, između ostalog, revidira i odobrava program materijalne pomoći Visokom komesarijatu i savetuje visokog komesara na njegov/njen zahtev u vezi sa obavljanjem njegovih/njenih funkcija u skladu sa Statutom. Sedište UNHCR-a se nalazi u Ženevi (Švajcarska). Visoki komesar je imenovao predstavnike i korespondente u preko 120 zemalja širom sveta.

ANEKS
**STATUT KANCELARIJE VISOKOG KOMESARA UJEDINJENIH NACIJA ZA IZBEGLICE
(1950)**

POGLAVLJE I
OSNOVNE ODREDBE

1. Visoki komesar Ujedinjenih nacija za izbeglice, ovlašćen od Generalne skupštine i pod pokroviteljstvom Ujedinjenih nacija, vršiće funkciju obezbeđivanja međunarodne zaštite licima koja po ovom statutu spadaju u kategoriju izbeglica i traženja trajnih rešenja problema izbeglica pomažući vladama a, uz saglasnost dotične države, i nevladinim organizacijama kako bi se olakšao dobrovoljni povratak takvih izbeglica ili njihova asimilacija u novoj sredini. U vršenju svojih funkcija, naročito kada nastanu problemi, kao što su nedoumice u pogledu međunarodnog statusa ovih osoba, visoki komesar će tražiti mišljenje Savetodavnog odbora za izbeglice ukoliko je on oformljen.
2. Posao visokog komesara će biti potpuno nepolitičnog karaktera. Njegov/njen rad će biti humanitaran i socijalan i, po pravilu, odnosiće se na grupe i kategorije izbeglica.
3. Visoki komesar će pratiti smernice politike koje mu daje Generalna skupština i Ekonomsko-socijalni savet.
4. Nakon što čuje gledište visokog komesara o određenoj temi, Ekonomsko-socijalni savet može doneti odluku da ustanovi Savetodavni odbor za izbeglice, koji će činiti predstavnici država članica i država nečlanica Ujedinjenih nacija, izabrani od Saveta na osnovu njihovog pokazanog interesovanja i posvećenosti rešavanju problema izbeglica.
5. Generalna skupština će, najkasnije na svom osmom redovnom zasedanju, razmotriti aranžmane za Kancelariju visokog komesara, u cilju donošenja odluke da li bi Kancelarija trebalo da nastavi s radom nakon 31. decembra 1953. godine.

POGLAVLJE II
FUNKCIJE VISOKOG KOMESARA

6. Nadležnost visokog komesara će obuhvatiti:

A. (i) svaku osobu koja se smatra izbeglicom prema sporazumima od 12. maja 1926. ili 30. juna 1928. godine, ili prema konvencijama od 28. oktobra 1933. i 10. februara 1938. godine, kao i prema Protokolu od 14. septembra 1939. ili Ustavu Međunarodne organizacije za izbeglice.

(ii) svaku osobu koja se, kao posledica događaja od pre 1. januara 1951. godine, zbog osnovanog straha od gonjenja zbog rase, religije, nacionalnosti ili političkog mišljenja, našla van zemlje svog državljanstva i nije u mogućnosti ili nije voljna da se, zbog tog straha ili drugih razloga osim ličnih, stavi pod zaštitu te države; ili, ona osoba koja nema državljanstvo a nalazi se van zemlje svog dotadašnjeg boravka, i u nemogućnosti je ili ne želi da se vrati u tu zemlju zbog tog straha ili iz drugih razloga koji nisu lični.

Odluke o nadležnosti, koje je donela Međunarodna organizacija za izbeglice u vreme njenog rada, neće sprečiti davanje izbegličkog statusa licima koja ispunjavaju uslove iz ovog stava.

Nadležnosti visokog komesara se neće primenjivati na osobu iz odeljka A ukoliko:

(a) se osoba dobrovoljno ponovo stavila pod zaštitu zemlje svog državljanstva; ili

(b) dobrovoljno ponovo stekne državljanstvo koje je izgubilo; ili

(c) stekne novo državljanstvo i uživa zaštitu zemlje novog državljanstva; ili

(d) dobrovoljno se vrati u zemlju iz koje je izbegla ili van koje se našla iz straha od proganjanja; ili

(e) dotična osoba, osim ličnog osećaja zbog kojeg ne želi da se stavi pod zaštitu države čiji je državljanin, nema više drugog osnova da uživa izbeglički status, jer su prestale da postoje okolnosti zbog kojih je stekla taj status. Na razloge čisto ekonomskog karaktera se ne može pozivati; ili

(f) osoba koja nema državljanstvo, ali je u stanju da se vrati u zemlju u kojoj je uobičajeno boravila i prestale su okolnosti zbog kojih joj je dat izbeglički status, nema više drugog osnova da uživa taj status osim ličnih razloga zbog kojih ne želi da se vrati u dotičnu zemlju.

B. Svaku drugu osobu koja je van zemlje svog državljanstva, ili ako nema državljanstvo onda je van zemlje svog prethodnog boravka, ukoliko ima ili je imala osnovan strah od gonjenja zbog svoje pripadnosti nekoj rasi, religiji, nacionalnosti ili zbog političkog mišljenja i nije u mogućnosti ili, zbog tog straha, nema želju da iskoristi zaštitu vlade zemlje svog državljanstva, ili, ako nema državljanstvo, da se vrati u zemlju svog prethodnog boravišta.

*Vidi Rezoluciju Generalne skupštine Ujedinjenih nacija 217 A (III) od 10. decembra 1948.

7. Nadležnost visokog komesara, kako je definisana odeljkom 6, neće se primenjivati na osobu:
- (a) koja je državljanin više od jedne zemlje, osim ako ta osoba ispunjava uslove iz prethodnog odeljka u odnosu na svaku zemlju čiji je državljanin; ili
 - (b) za koju nadležni organi zemlje u kojoj boravi smatraju da ima prava i dužnosti vezana za posedovanje državljanstva te zemlje; ili
 - (c) koja uživa zaštitu ili pomoć od drugih organa ili agencija Ujedinjenih nacija; ili
 - (d) u odnosu na koju postoje ozbiljni razlozi za verovanje da je počinila krivično delo sadržano u odredbama ugovora o ekstradiciji ili zločin pomenut u članu 6. Londonske povelje o Međunarodnom vojnom tribunalu ili u odredbama člana 14. odeljak 2. Opšte deklaracije o ljudskim pravima.*
8. Visoki komesar će omogućiti zaštitu izbeglica koje potpadaju pod nadležnost njegovog komesarijata tako što će:
- (a) podsticati zaključivanje i ratifikaciju međunarodnih konvencija za zaštitu izbeglica, nadgledajući njihovu primenu i predlažući njihovu izmenu;
 - (b) podsticati, putem zaključivanja posebnih ugovora s vladama, preduzimanje mera sračunatih na unapređenje položaja izbeglica i smanjenje broja onih koji traže zaštitu;
 - (c) pomagati vlade i nevladine organizacije u njihovim naporima da podstaknu dobrovoljni povratak ili asimilaciju izbeglica u novim nacionalnim zajednicama;
 - (d) podsticati prihvatanje izbeglica na teritorije država, uključujući one koji spadaju u kategoriju najugroženijih;
 - (e) nastojati izdejstvovati dozvolu za izbeglice da prenesu svoju imovinu, naročito onu koja im je neophodna za nastanjivanje;
 - (f) pribaviti od vlada obaveštenja o broju i položaju izbeglica na njihovim teritorijama i o zakonima i propisima koji se na njih odnose;
 - (g) održavati bliske veze sa vladama i zainteresovanim međuvladinim organizacijama;
 - (h) uspostaviti kontakte s nevladinim organizacijama koje se bave ovom problematikom, na takav način koji se može smatrati najboljim za rešavanje pitanja izbeglica;
 - (i) olakšavati koordinaciju napora nevladinih organizacija zainteresovanih za dobrobit izbeglica.
9. Visoki komesar će se, u okviru sredstava koja mu se stavljaju na raspolaganje i kako to utvrdi Generalna skupština, angažovati i na dodatnim aktivnostima, uključujući povratak i nastanjivanje.
10. Visoki komesar će rukovoditi svim fondovima, bilo javnim ili privatnim, koje dobije kao pomoć za izbeglice, i raspoređivaće ih privatnim i, kada je to prikladno, javnim agencijama koje smatra najkvalifikovanim za rukovođenje tom pomoći.
- Visoki komesar može da odbije sve ponude koje smatra neprikladnim ili koje su nesvrshodne.
- Visoki komesar se neće obraćati vladama za finansijsku pomoć ili slati neke generalne apele u tom smislu, bez prethodnog odobrenja Generalne skupštine.
- Visoki komesar će uvrstiti u svoj godišnji izveštaj i podatke o svojim aktivnostima na tom planu.
11. Visoki komesar je ovlašćen da iznese svoje stavove pred Generalnu skupštinu, Ekonomski-socijalni savet i njihova pomoćna tela.
- Visoki komesar će jedanput godišnje podnositi izveštaj Generalnoj skupštini preko Ekonomsko-socijalnog saveta. Njegov izveštaj će se razmatrati kao posebna tačka dnevnog reda Generalne skupštine.
12. Visoki komesar može pozvati na saradnju razne specijalizovane agencije.

POGLAVLJE III ORGANIZACIJA I FINANSIRANJE

13. Visokog komesara bira Generalna skupština na predlog generalnog sekretara. Uslove za imenovanje visokog komesara predlaže generalni sekretar a odobrava Generalna skupština. Visoki komesar se bira na tri godine, počev od 1. januara 1951. godine.
14. Visoki komesar će imenovati zamenika visokog komesara, s istim trajanjem mandata i koji nije iste nacionalnosti kao on.
15. (a) U okviru ograničenja obezbeđenih budžetskih sredstava, visoki komesar imenuje osoblje Visokog komesarijata, koje mu odgovara za svoj rad.
- (b) Takvo osoblje se bira od osoba koje su posvećene ciljevima Visokog komesarijata.
- (c) Uslovi njihovog zapošljavanja su propisani personalnim pravilima koje je usvojila Generalna skupština i, na osnovu njih, pravilima ustanovljenim od strane generalnog sekretara.
- (d) Mogu se predvideti i odredbe kojima bi se dozvolilo zapošljavanje osoblja bez naknade.

16. Visoki komesarijat može konsultovati vladu zemlje prijema izbeglica o potrebi imenovanja svog predstavnika u toj državi. U svakoj zemlji koja izrazi takvu potrebu, može se imenovati predstavnik, kojeg odobri vlada te zemlje. Pod prethodnim uslovima, isti predstavnik može vršiti svoju dužnost u više zemalja.
17. Visoki komesar i generalni sekretar će napraviti odgovarajuće aranžmane za vezu i konsultacije o pitanjima od zajedničkog interesa.
18. Generalni sekretar će obezbediti visokom komesaru sva neophodna sredstva u okviru budžetskih ograničenja.
19. Sedište Visokog komesarijata je u Ženevi, Švajcarska.
20. Visoki komesarijat se finansira iz budžeta Ujedinjenih nacija. Iz budžeta Ujedinjenih nacija finansiraju se samo administrativni troškovi Visokog komesarijata. Svi drugi troškovi u vezi s aktivnostima visokog komesara finansiraće se iz dobrovoljnih priloga, osim ako Generalna skupština ne odluči drugačije.
21. Upravljanje Visokim komesarijatom biće podvrgnuto finansijskim propisima Ujedinjenih nacija i shodno njima finansijskim pravilima ustanovljenim od strane generalnog sekretara.
22. Transakcije koje se tiču fondova visokog komesara podležu kontroli od strane Odbora revizora Ujedinjenih nacija, pri čemu Odbor može prihvatiti kontrolu računa koju su izvršile agencije kojima su sredstva dodeljena. Administrativni aranžmani o nadzoru nad tim fondovima i njihovom raspoređivanju će se dogovoriti između visokog komesara i generalnog sekretara u skladu s finansijskim propisima Ujedinjenih nacija i shodno njima pravilima ustanovljenim od strane generalnog sekretara.